

Анна ЛЯШЕНКО, редактор напрямку

БЕЗХАЗЯЙНЕ ЗЕРНО: ОБЛІК У ВЛАСНИКА ЗЕМЛІ

Ситуація: у комунальній власності міськради є земельні ділянки сільгосппризначення. Протягом тривалого часу їх надавали в оренду, але цього року строк дії договору оренди сплив. Орендар не звернувся до міськради щодо його продовження. Проте навесні він засіяв поле пшеницею, оскільки на той час ще мав право користуватися цією ділянкою згідно з договором оренди. Коли настав час збирати врожай, орендар не з'явився, на оголошення у ЗМІ ніхто не відреагував, і пошуки власника врожаю результатів не дали. Міськрада на засіданні виконкому ухвалила рішення про збирання урожаю, проведення його оцінювання та передання комунальному підприємству міської ради для подальшої реалізації.

Запитання: як у бухобліку міської ради відобразити господарські операції з моменту оприбуткування збіжжя до його передання?

Дії власника землі

Власник земельної ділянки вжив усіх можливих заходів із пошуку власника безхазяйного зерна:

- надіслав офіційного листа з проханням звернутися до міськради щодо укладання нового договору оренди;
- розмістив оголошення у ЗМІ про пошук власника зерна.

Але, на жаль, пошуки не дали результату, господар так і не з'явився.

На засіданні виконавчого комітету міськради було ухвалено рішення про збирання безхазяйного врожаю силами міськради. Після цього залучений експерт оцінив урожай і встановив його нормативну оцінку.

Виконкомом міськради було ухвалено рішення про передання врожаю за нормативною оцінкою комунальному підприємству міськради для його реалізації.

Відображення в бухобліку

Ситуація доволі нестандартна, але рішення слід знайти.

Передусім треба визначити, який саме вид доходів обрати. Відповідно до Порядку застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі, затвердженого наказом Мінфіну від 29.12.2015 № 1219 (далі – Порядок № 1219), рахунок **70** «Доходи за бюджетними асигнуваннями»

Інші статті Анни Ляшенко
можна переглянути тут

призначено для обліку й узагальнення інформації про доходи, отримані за кошти бюджетних асигнувань на виконання суб'єктом держсектору своїх повноважень, визначених законодавством.

За **кредитом** рахунка 70 відображається отримання бюджетних асигнувань, за **дебетом** – зменшення доходу за бюджетними асигнуваннями на суму цільового фінансування, яка включається до вартості об'єкта основних засобів; списання з рахунків залишків коштів, не витрачених у звітному році; закриття рахунка обліку доходів на фінрезультат виконання кошторису (бюджету) звітного періоду.

Для відображення надходження безхазяйного зерна треба обрати потрібний із-поміж наявних субрахунків рахунка 70, а саме:

- **7011** «Бюджетні асигнування» – тут ведеться облік доходів розпорядниками бюджетних коштів (далі – розпорядники), що отримані за кошти бюджетних асигнувань на виконання суб'єктом держсектору своїх повноважень, визначених законодавством (крім асигнувань капітального характеру, які обліковуються у складі цільового фінансування);
- **7111** «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг)» – облік доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) розпорядниками;

- **7112** «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі» – облік доходів від оприбуткування основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та інших нефінансових активів, які виявлені внаслідок інвентаризації, отримані внаслідок демонтажу, списання майна тощо та будуть використовуватися для потреб установи;
- **7131** «Доходи державного бюджету від наданих послуг» (**7141** «Доходи місцевого бюджету від наданих послуг») – облік доходів державного (місцевого) бюджету, які надходять як плата за надання послуг. За кредитом субрахунків відображається зарахування коштів до державного (місцевого) бюджету в кореспонденції з рахунком 2333 (2343), за дебетом – повернення коштів, помилково або надміру зарахованих до державного (місцевого) бюджету в кореспонденції з рахунком 2333 (2343). Наприкінці року доходи державного (місцевого) бюджету від надання послуг відносяться на результат виконання бюджету в кореспонденції з рахунком 5531 (5541);
- **7211** «Дохід від реалізації активів» – облік доходів від реалізації в установленому порядку майна (крім доходів від продажу майна, які вважаються доходами відповідного бюджету);
- **7231** «Доходи державного бюджету від продажу майна» (**7241** «Доходи місцевого бюджету від продажу майна») – облік доходів державного (місцевого) бюджету від продажу майна;
- **7311** «Фінансові доходи розпорядників бюджетних коштів» (**7321** «Фінансові доходи державних цільових фондів») – облік доходів від відсотків, роялті, дивідендів та коштів, що отримують розпорядники від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, якщо законом їм надано відповідне право. На цих субрахунках ведеться облік доходів за фінансовими інвестиціями, які оцінюються за амортизованою собівартістю (на суму амортизації дисконту), та відсотки за фінінвестиціями;
- **7331** «Фінансові доходи державного бюджету» (**7341** «Фінансові доходи місцевого бюджету») – облік фінансових доходів державного (місцевого) бюджету від отриманих відсотків, роялті, дивідендів, операцій із кредитування та надання гарантій. За кредитом субрахунків відображається зарахування коштів до державного (місцевого) бюджету в кореспонденції із субрахунком 2333 (2343), за дебетом – повернення коштів помилково або надміру зарахованих до державного (місцевого) бюджету в кореспонденції із субрахунком 2333 (2343). Наприкінці року доходи державного (місцевого) бюджету від продажу майна, які вважаються доходами відповідного бюджету);
- **7411 (7421)** «Інші доходи за обмінними операціями» – облік доходів за обмінними операціями, які не відображені на рахунках 70–73 цього класу, зокрема доходів від відновлення корисності, курсових різниць, суми дооцінки активів;
- **7431 (7441)** «Інші доходи за обмінними операціями» – облік інших доходів державного (місцевого) бюджету за обмінними операціями;
- **7511** «Доходи за необмінними операціями» – облік доходів від безплатно отриманих активів, послуг (робіт). Також на цьому субрахунку обліковуються суми штрафів, неустойки, пені, отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду, що включаються до складу доходів звітного періоду відповідно до законодавства, зобов'язання, що не підлягають погашенню (крім кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув), а також відображається отримання спонсорських, благодійних внесків та іншої гуманітарної допомоги (у т. ч. надходження у натуральній формі) тощо;
- **7512** «Трансферти» – облік розпорядниками надходжень, пов'язаних із перерахуванням сум трансфертів, та коштів, отриманих для виконання цільових заходів;
- **7531 (7541)** «Податкові надходження» – облік податкових надходжень державного (місцевого) бюджету. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним кодом бюджетної класифікації доходів;
- **7532 (7542)** «Неподаткові надходження (крім власних надходжень бюджетних установ)» – облік неподаткових надходжень державного (місцевого) бюджету, за винятком власних надходжень бюджетних установ. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним кодом бюджетної класифікації доходів;
- **7533 (7543)** «Трансферти» – облік коштів державного (місцевого) бюджету за офіційними трансфертами від органів державного управління і урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій. Аналітичний облік ведеться окремо за кожним кодом бюджетної класифікації доходів;
- **7534 (7544)** «Інші доходи за необмінними операціями» – облік інших доходів державного (місцевого) бюджету за необмінними операціями;

- **7535 (7545)** «Власні надходження бюджетних установ» – облік власних надходжень бюджетних установ державного (місцевого) бюджету. Аналітичний облік ведеться в розрізі розпорядників окремо за кожним кодом бюджетної класифікації доходів.

 Як обрати потрібний субрахунок?

Дохідних рахунків надто багато, серед них слід обрати саме той, на якому треба відобразити оприбуткування, а потім і передання зерна.

Доцільно обрати субрахунок **7112**, але відповідно до роз'яснень Мінфіну, наданих у листі від 01.10.2019 № 35120-04-З/24616 та Порядку № 1219, активи мають використовуватися установою для забезпечення її власних потреб. На жаль, саме ця умова і не буде виконана, тому що ухвалено рішення про передання зерна комунальному підприємству для його подальшої реалізації.

Як бути в такій ситуації? Обрати субрахунок **7211** немає підстав, бо реалізовувати зерно самостійно міськрада не буде і доходу від його реалізації не отримає. Дохід від продажу зерна буде спрямований у дохід міського бюджету, але вже комунальним підприємством за рішенням виконкому міськради.

Застосувати субрахунок **7511** також неможливо, бо це зерно міськраді ніхто не дарував і відповідних документів про це немає.

Розглянемо визначення обмінних і необмінних операцій, наведені в п. 4 розд. I НП(С)БОДС 124 «Доходи»:

- **обмінна операція** – це господарська операція з продажу/придбання активів в обмін на грошові кошти, послуги (роботи), інші активи або погашення зобов'язань;
- **необмінна операція** – це господарська операція, яка не передбачає передання активів, послуг (робіт) в обмін на отриманий дохід або активи, але може передбачати виконання певних умов.

Звідси робимо висновок: обмінною є операція, пов'язана з виконанням установою своїх безпосередніх повноважень, а необмінною – операція, яка не залежить від установи і не потребує від неї виконання жодних дій та зобов'язань.

Таким чином, із-поміж усіх дохідних субрахунків варто обрати субрахунок **7411**, хоча і більш детальних роз'яснень із цього приводу від Мінфіну немає.

У бухгалтерському моменті оприбуткування та передання зерна рекомендуємо відобразити так:

(тис. грн)

№ п/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	2	3	4	5
1	Отримано фінансування для проведення оцінювання зерна	2313	7011	5,50
2	Відображено витрати, пов'язані з проведенням експертного оцінювання	8013	6211	5,50
3	Перераховано кошти за послуги експерта з оцінки зерна	6211	2313	5,50
4	Відображено вартість раніше не врахованого на балансі зерна	1815	2117	468,00
5	Відображено:			
	– дохід від оприбуткування зерна	2313	7411	468,00
	– витрати в сумі оприбуткованого зерна	2117	2313	468,00
6	На виконання рішення виконкому передано зерно комунальному підприємству	8411	1815	468,00
7	Закрито наприкінці звітної періоду рахунок:			
	– доходів	7011	5511	5,50
		7411	5511	468,00
	– витрат	5511	8013	5,50
		5511	8411	468,00

З метою недопущення розбіжностей між даними бухгалтерського установи та органів Казначейства про виконання бюджетів у разі оприбуткування зерна, що буде передане комунальному підприємству, слід не пізніше останнього робочого дня

місяця скласти та подати до органів Казначейства Довідку про надходження в натуральній формі (додаток 26 до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів, затвердженого наказом Мінфіну від 23.08.2012 № 938).